

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum sit laudabile sumere sacramentum Eucharistię
omni die.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

deuotio ministris offerentis, & virtus sacrificii secundum beneplacitum Dei & dispositionem illius pro quo offertur. Culpam autem mortalem non delet in suscipiente, sed potius multiplicat. Quia qui māducat & bibit, &c. 1. Cor. 11. In illo autem pro quo offertur valet ad dimissionem peccati mortalis non per modum sacramenti quod solum prodest suscipienti, sed per modum sacrificii quo ipsi venia impetratur, nō immediate sed mediante contritione: quia ex merito Christi, & virtute huius sacrificii, & intentione ac deuotione offerentis pro ipso praedictum sacrificium ipsi contrito impetratur quandoque.

6 AD primum arg. dicendum quod augmentum corporale fit dupliciter. Vno modo per solam intentionem nullo alio addito. Et sic fit augmentum etiam in non viuētibz, per hunc etiam modum fit aliquo modo augmentum gratiae per omne sacramentum quando in suscipiente praefixit gratia. Et sic augere gratiam primo conuenit confirmationi quae est secundum sacramentum post baptismum, sed supponit gratia baptismalem & eam auget si eam inueniat. Alio modo fit augmentum specialiter in viuētibz per cōuersionem alimēti in alitum. Et hoc modo augere gratiam conuenit sacramento eucharistiae quod sumitur per modum alimēti, nisi quod tale alimētum debet sumptum non conuertitur in nos, sed conuertitur nos in seipsum. Et per hoc fit in nobis spirituale augmentum.

7 Ad secundum dicendum quod effectus huius sacramenti impeditur per peccatum veniale, non quidem si sit in nobis solum secundum reatum, sed quando est in nobis secundum actum: tale enim peccatum veniale impedit debitam deuotionem quam actualiter debet habere suscipiens hoc sacramentum & per consequens impedit eius effectum, quia quauis non opponitur gratiae, vel charitati, opponitur tamen eius feruori & deuotioni accedens tali quam requirit sacramentum.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum sit laudabile sumere sacramentum
Eucharistiae omni die.

Tho. 3. q. 30. ar. 10.

QVARTO quaeritur de frequentatione huius sacramenti, vtrum sit laudabile hoc sacramentum sumere omni die. Et videtur quod nō, quia si esset laudabile frequenter hoc sacramentum sumere quanto frequentius sumeretur, tanto esset laudabilius, sed maior esset frequentia si pluries in die sumeretur, ergo laudabilius esset pluries in die sumere, quod non est verum, cum consuetudo ecclesiae habeat contrarium, ergo &c.

2 Item sicut baptismus representat dominicam passionem, ita hoc sacramentum, imō plus, quia Christus instituit hoc sacramentum dicit. Hoc facite in meam commemorationem Mat. 26. Sed non licet pluries baptizari, sed semel tantum, quia Christus pro peccatis nostris semel tantum mortuus est, ergo non licet pluries hoc sacramentum sumere, sed semel tantum.

3 IN contrarium est quod dicit Aug. de ver. do. Panis quotidianus est, accipe quotidie quod tibi proficit.

4 R E S P O N S I O. Dicenda sunt tria. Primum est quod quod die sumere hoc sacramentum est laudabile & expediens quantum ex genere facti. Secundum est quod abstinere a sumptione eius est quandoque laudabile ratione facientis. Tertium est quod inter laudabiliter sumentem & laudabiliter abstinentem melius facit qui sumit quam qui abstinet.

5 Primum patet sic, istud sacramentum est spirituale nutrimentum, vnde sub speciebus ad nutritionem pertinentibus nobis proponitur. Et ideo loquendum est de eo ad similitudinem nutrimenti corporalis. Ex hoc sic. Sicut nutrimentum corporale ordinatur ad vitam corporis sic sacramentum hoc ordinatur ad vitam anime. Sed quotidiana sumptio alimēti corporalis expediens est ad conseruationem vite corporalis, ne propter continuam deperditionem naturalis humiditatis (si non fieret restauratio deperditi per sumptionem alimēti) sequeretur mors nature, ergo similiter ad conseruationem vite spiritualis est expedies & laudabilis quotidiana sumptio huius sacramenti. Alioquin

cum ex concupiscentia nobis innata & occupatione circa exteriora fiat deperditio deuotionis, & seruoris secundum quae homo in Deum colligitur, nisi per hoc sacramentum frequenter sumptum fieret restauratio deperditorum de facili potest contingere quod homo totaliter a Deo alienaretur & spiritualiter moreretur: vnde dicit Innocentius, quod cauendum est ne si nimum huius sacramenti sumptio differatur, mortis periculum incurrat.

6 Quantum ad secundum sciendum est, quod hoc sacramentum requirit in suscipiente deuotionem ad suscipiendum, & reuerentiam ad sacramentum. Primum facit amor qui inclinat ad frequentationem huius sacramenti, sed secundum scilicet reuerentiam facit timor qui retrahit ab eius frequentatione. Si ergo aliquis cognoscat ex quotidiana sumptione deuotionem augeri & reuerentiam nō minui, expedit ei quotidie cōmunicare: si autem sentiat reuerentiam minui & deuotionem non indultum augeri, talis laudabiliter interdū abstinere vt cum maiori reuerentia & deuotione postmodum accedat: vnde quantum ad hoc vniuersum est suo iudicio relinquendum vt faciat quod secundum fidem suam pie credit faciendum esse sicut dicit Aug. quod probat per exemplum Zachaei & Centurionis quorum vnius excepit Christum gaudens, alius vero dixit: non sum dignus vt intres sub tectum meum. Hoc autem videtur attendisse ecclesia in statutis suis, quia in primitiua ecclesia quando vigeat maior deuotio ex viuacitate passionis Christi indictum fuit fidelibus, vt singulis diebus cōmunicarent. vnde Anacletus Papa dicit, & habetur de conse. dist. 2. peracta consecratione omnes cōmunicent, & qui holunt, ecclesiasticis careat limitibus. sic enim & Apostoli docuerunt & sancta Romana ecclesia tenet. Postmodum indictum fuit tepescere deuotione quod in anno communiaarent saltem ter, scilicet in Paschate, Pentecoste, & Natali domini: vt dicit Fabianus Papa, & habetur de conse. dist. 2. Si vero frequentius. Postremo vero refrigerante deuotione multorum statuit Innocentius tertius vt saltem semel in anno scilicet in Paschate fideles cōmunicent. extra de pen. & re. cap. Omnis vtriusque sexus. Et adhuc pauci inueniuntur. & sic patet secundum.

7 Tertium patet, scilicet quod inter laudabiliter sumentem & laudabiliter abstinentem melius facit qui sumit quam qui abstinet, quod patet primo ex genere facti sic: melius est quod est boni per se quam quod est boni per accidens, sed sumere hoc sacramentum est bonum & expediens de se (vt patet ex primo articulo) abstinere autē nō est bonum nisi per accidens, scilicet ex cōditione recipientis, ergo sumptio huius sacramenti praeminet abstinentiae. Secundo patet idē ex parte effectus, quia duplex bonum praeminet vni vbi vnum includitur in duobus, sed recipiens dignē sacramentam recipit effectum sacramenti ex opere operato & habet meritū ex deuotione ex qua suscipit. Abstines vero & si possit habere meritū ex reuerentia abstinendi non percipit tamen fructū qui est ex sumptione sacramenti, ergo plus proficit qui dignē suscipit quam qui abstinet. Tertio patet idē ex habitu inclinante ad vtrumque, quia sicut se habet habitus ad habitū sic actus ad actum. Sed amor qui inclinatur ad susceptionem sacramenti praeminet timori, qui retrahit a susceptione eius, ergo suscipere melius est quam abstinere. Adhuc suscipiens sacramentum in aliquo se disponit ad id quod melius est. Abstines vero ex reuerentia non propter hoc se disponit ad aliquid melius. Relinquitur ergo quod melius est hoc sacramentum laudabiliter sumere quam laudabiliter abstinere.

8 AD primum arg. dicendum, quod supposita dispositione congruē recipientis melius esset quantum ex genere facti cōmunicare pluries in die quam semel, nisi consuetudo ecclesiae esset in contrarium quae videtur satis rationalis, quia satis est difficile quod vno die aliquis praeparet se sufficienter ad suscipiendum hoc sacramentum, vix autē inueniuntur qui pluries eodē die praeparet se ad ipsum. Et iterum quia hoc sacramentum est rememorative passionis dominicae. Congruit ergo vt saltem per hoc quod semel in die communicatur representetur vnitas passionis.

9 Ad secundum dicendum, quod baptismus representat passionem Christi secundum quod generat in nobis spirituales vitam. Et quia generatio vniuersalis nō est nisi semel, ideo baptismus non repetitur, sed eucharistia

Magistri Durandi de Sancto Porciano

representat eandem passionem secundum quod nos reficit quasi spirituale alimentum. Et ideo debet iterari, sicut alimentum corporale frequenter iteratur.

10. Auctoritas autem Augustini quae allegatur in oppositum supponit convenientem dispositionem suscipientis, unde postquam dixerat verba praedicta subiunxit. sic vivit ut quotidie merearis accipere. In casu autem in quo est dubium de suscipientis dispositione dicit in lib. de ecclesiasticis dogmatibus. quotidie eucharistiam accipere nec laudo, nec vitupero. Singulis autem diebus dominicis communicandum hortor. Et habetur de consec. distin. 2. capitulo Quotidie.

Sententia huius distinctionis. XIIII.
in generali & speciali.

Solet etiam quaeri. Superius determinavit Magister de sacramento eucharistiae quantum ad esse & fieri. Hic determinat de eo quantum ad dispensationem. Et dividitur in quatuor partes. Primo determinat de ministro dispensante. Secundo de sacramenti susceptione. Tertio epilogat dicta in hoc tractatu. Quarto subiungit quoddam incidens. Secunda ibi. Illud etiam potest sane dici. Tertia ibi. De hoc caelesti mysterio. Quarta ibi. Ne autem ignores. Prima in duas. Quia primo inquirit de ministerio dispensante. Secundo subiungit quae requiruntur in ministro ut hoc sacramentum possit conficere ibi. In huius autem mysterii explicatione. Prima adhuc in duas. Quia primo inquirat an sacerdos malus possit conficere. Secundo utrum praecius ab ecclesia. Secunda ibi. Illi vero qui excommunicati sunt. Haec est divisio, &c.

1. In speciali sic procedit. Et proponit primo utrum mali sacerdotes possint hoc sacramentum conficere. Et respondet Magister quod bonitas vel malitia ministri nihil ad consecrationem facit. quia hoc non est in merito consecrantis sed in verbo efficitur creatoris. In hoc enim sacramento sub tegumento rerum visibilium divina virtus secretius operatur salutem. Et hoc pluribus auctoritatibus confirmat. Postea dicit quod qui praecius sunt per excommunicationem ab ecclesia (ut haeretici) non videntur hoc sacramentum posse conficere, quoniam sunt sacerdotes. quia nemo dicit in consecratione huius hostiae offero, sed offerimus, quasi in persona totius ecclesiae, ipsi autem sunt extra ecclesiam. Missa etiam dicitur, eo quod caelestis nuncius missus adveniat ad consecrandum hoc sacramentum. Non est autem praesumendum quod ad benedictionem haeretici Deus mittat celestem nuncium, cum ipse dicat per Prophetam. Maledictionem benedictionibus vestris. Postea dicit quod ad consecrationem huius ministerii requiritur quod minister sit sacerdos & quod habeat intentionem consecrandi (hanc saltem) quod intendat facere quod facit ecclesia. Postea dicit quod corpus Christi a brutis non sumitur, quid ergo sumunt quando species incaute servatas comedunt, dicit se nescire, sed Deus scit. Postea epilogat dicens, quod de hoc sacramento aliqua perstrinxit quibus illi qui contradicunt haeretici sunt censendi: quid sit autem haeticus diffinit, quod ille est haeticus qui falsas ac novas opiniones contra fidem gignit aut sequitur.

QUESTIO PRIMA.

Utrum consecratio huius sacramenti proprie conveniat sacerdotibus.

Tho. 3. q. 82. ar. 1.

Circa distinctionem istam quaeritur de duobus in generali. Primo de dispensatione huius sacramenti. Et secundo de haeresi de qua Magister facit mentionem. Circa primum quaeruntur quatuor. Primum est quis possit hoc sacramentum consecrare. Secundum est an liceat sacerdoti omnino a consecratione seu celebratione cessare. Tertium est cui liceat hoc sacramentum dispensare. Quartum ad primum quaeritur utrum consecratio huius sacramenti proprie conveniat sacerdotibus. Et arguitur quod non: quia in institutione huius sacramenti dixit Christus Apostolis: Hoc facite in meam commemorationem, per quod videtur commississe consecrationem huius sacramenti solis Apostolis, sed simplices sacerdotes non succedunt loco

Apostolorum, sed Episcopi tantum, ergo videtur quod consecratio huius sacramenti conveniat solis episcopis.

2. Item dicit Augustinus, quod extra ecclesiam catholicam non est locus veri sacrificii: & habetur prima causa quaestione. 1. cap. quod quidam, sed multi sacerdotes sunt extra ecclesiam saltem schismatici & haeretici, ergo tales non debent hoc sacramentum conficere.

3. Item eadem est potestas sacerdotis quae potest hoc sacramentum conficere, & absolvi in foro poenitentiae. Sed sacerdos excommunicatus, vel degradatus non potest absolvi in foro poenitentiae, ergo nec consecrare.

4. In contrarium est determinatio ecclesiae quae habetur extra de summa trinitate & fide catholica, ca. 1. ubi dicit sic hoc sacramentum nemo potest conficere nisi solus sacerdos qui rite fuerit ordinatus.

5. Et arguitur sic per rationem. Quia digniora sunt sacrificia non le. quam vetera. Sed offerre sacrificia vetera legis fuit proprium sacerdotibus, ergo fortiori ratione offerre sacrificium novae legis convenit solis sacerdotibus.

6. **R**ESPONSIO. Cum proprium sit quod convenit soli & omni. dicendum est quod conficere hoc sacramentum eucharistiae convenit proprie sacerdotibus, quia convenit solis sacerdotibus & omnibus sacerdotibus. quod convenit solis sacerdotibus patet sic. cuius est potestas eius est actus, sed potestas consecrati est in solis sacerdotibus, ergo actus consecrandi solum competit eis. Maior patet per Arist. de som. & vi. Minor probatur, quia potestas quae datur per consecrationem solum est in consecrato. Sed potestas consecrati dicitur in consecratione datur in consecratione sacerdotali, ut patet per formam verborum qua dicit episcopus consecrando sacerdotem & tradendo ei calicem quae sunt ista: accipe potestatem sacrificii offerendi, missamque celebrandi tam pro vivis quam pro defunctis in nomine domini, ergo soli consecrati consecratione sacerdotali habent potestatem consecrati hoc sacramentum.

7. Quod autem conveniat hoc sacramentum conficere omnibus sacerdotibus ita quod si servet omnia quae sunt de necessitate sacramenti verum sit sacramentum, patet sic. Si non omnis sacerdos possit hoc sacramentum conficere hoc esset aut propter demeritum vitae, quia esset malus, aut propter defectum in fide, quia esset haeticus, vel propter sententiam ecclesiae, quia esset excommunicatus, vel propter depositionem ab ordine, quia esset degradatus. Sed nullum istorum impedit quin sacerdos possit verum conficere, ergo &c. Maior patet. Minor probatur secundum quatuor articulos in ea contentos, quod enim malitia vitae non impedit probatur sic. quia sicut dicitur supra dist. 5. cum ageretur de baptismo bonitas moralis & bonitas ministerii sunt bonitates omnino separatae, ita quod una aliam non requirit necessario sicut potest deduci in omni ministerio humano. Et multo amplius potest hoc dici de ministerio sacramentorum Dei, quia in eo totus effectus interior est a Deo & non a ministro sed solum exterior ministerii. Et ideo interior bonitas, vel malitia moralis ministerii nihil facit ad ministerium. Cum igitur sacerdos in consecratione huius sacramenti non habeat potestatem nisi simplicis ministerii, patet quod eius malitia non impedit effectum sacramenti dum tamen concurrat alia quae ad sacramentum sunt necessaria. Nam secundum Augustinum, & est auctoritas canonizata. 1. quae. 1. Hoc sacramentum non in merito consecrantis, sed in verbo conficitur creatoris.

8. Quod autem defectus in fide non obstat consecrationi huius sacramenti patet sic. Si ad sacramentum requireretur fides ministri maxime requireretur ad sacrificium baptismi qui per excellentiam dicitur sacramentum fidei. Sed ad baptismum non requiritur fides ministri ut probatum fuit supra, ergo nec ad consecrationem huius sacramenti. Dico autem de fide, & non de sacramento quo quis primo ascribitur fidei videlicet de baptismo, quia sine eo nullus esset sacerdos, nec per consequens minister huius sacramenti, utrunque praedictorum probari potest una communi ratione sic. Ad eliciendum aliquem actum quantum ad essentiam actus nunquam necessarius est habitus. (Habitus enim solum ponit modum sicut ad concupiscendum non requiritur temperantia, sed ad bene concupiscendum) sed gratia & fides per quam est bona vita ponitur esse quidam